

SLOVENŠČINA, 4. razred

UČNA TEMA: Trdilne in nikalne povedi

CILJI

- poznati razliko med pripovednimi, vzkličnimi in vprašalnimi povedmi
  - znati pravilno brati končna ločila
  - ločiti med trdilno in nikalno povedjo
- iz trdilne povedi znati tvoriti nikalno poved

POTEK URE

1. Ponovimo snov minule ure.
Katere vrste povedi poznamo?
Po čem se razlikujejo med seboj?
Kako jih beremo?
Navedimo primere ...

Ob vsaki sliki tvori pripovedne, vprašalne in vzklične povedi. Uporabi ustrezna končna ločila.

TRDILNA IN NIKALNA Poved

Luka in Tim sta se po popoldanskem čofotanju v vodi sporekla. Preberi o sporu med njima.

Daj mi veslo!
Veslo je moje!
Zatožil te bom očetu!
Vzel ti bom masko!
Skril ti bom plavutke!
Povedal bom bratu!
Sam grem v vodo!
Lovil bom ribe!
Skregan sem s tabo!

Ne dam ti vesla!
Veslo ni tvoje!
Ne boš me zatožil očetu!
Ne boš mi vzel maske!
Ne boš mi skril plavutk!
Ne boš povedal bratu!
Ne greš sam v vodo!
Ne boš lovil rib!
Nisi skregan z mano!

JEZIKOVNI KOTIČEK

Tim **TRDI**, da je veslo njegovo.
Luka to **ZANIKA**.
Timove povedi so **TRDILNE**,
Lukove pa **NIKALNE**.

Primerjaj dvojice povedi pri prerekanju med bratoma. V čem se razlikujejo?

S katero besedo je Luka največkrat zanikal Timove trditve?

_____

V drugi povedi je še ena nikalnica. Poišči jo. _____

Kako bi napisal/-a pravilo za pisanje nikalnih povedi?

PRAVOPISNI OPOMNIK

Trdilne povedi po navadi zanikamo z besedo **NE**, včasih tudi z besedo **NI**:
delam – ne delam, je delal – ni delal.

Vedno ju pišemo **LOČENO** od naslednje besede.

Kadar zanikamo besede *sem*,
hočem, *imam*, besedi **NE** in **NI**
združimo skupaj z naslednjo
besedo:

sem – nisem

hočem – nočem

imam – nimam

Zanikaj naslednje povedi in jih napiši.

Petra je bolna. _____

Leži v postelji z visoko temperaturo. _____

_____

Mama ji meri temperaturo. _____

_____

Oče kuha zdravilni čaj z medom. _____

_____

Sošolka ji je prinesla zvezke. _____

_____

Zvečer se Petra že bolje počuti. _____

_____

Pripovedne povedi preoblikuj v vprašalne. Vprašaj se po podčrtanih delih povedi.

Primer: Z mamo sva se pogovarjala z besedami in s kretnjami.

Kako sta se pogovarjala z mamo?

Na igrišču smo se imeli res lepo.

_____

Pogovarjali smo se, se smejali, lovili in igrali nogomet.

_____

S starši se moram dogovoriti, kdaj pridem domov.

_____

Drugič bom pazil, da ne bo več ognja v strehi.

_____

8. Iz živalskega sveta

Izvedeli bomo:

👉 kako iz trdilih tvorimo nikalne povedi (in obratno).

Dajmo, fanta!
Kaj mislita, je to res?
Povprečno velika mravlja
lahko dvigne 50-krat več
od svoje mase.

To ni res. Mravlja
ne more toliko dvigniti.
Kaj pa ti misliš,
Svit?

To pomeni, da če
bi bil človek tako močan
kot mravlja, bi lahko dvignil
manjši tovornjak. Da, to
z mravljo drži.

Mila bere iz knjige z neverjetnimi dejstvi in preverja, kaj menita fanta.
Obkroži pravilen odgovor.

Mila ni izrekla nobene vzklične povedi.

DRŽI   NE DRŽI

Mila je izrekla vprašalno poved.

DRŽI   NE DRŽI

Mila je izrekla pripovedno poved.

DRŽI   NE DRŽI

Brin verjame v tolikšno mravljičino moč.

DRŽI   NE DRŽI

Brin Milino trditev zanika.

DRŽI   NE DRŽI

Svit se z Milino trditvijo strinja.

DRŽI   NE DRŽI

Preberi povedi o zlati ribici. Nekatere vsebujejo besedo ne, torej so nikalne.

a Nikalne trditve označi s črko N, trdilne pa s črko T.

Zlata ribica nima spomina le tri sekunde.

Znanstveniki so ugotovili, da si zlate ribice zapomnijo stvari celo do pet mesecev.

Zlata ribica ne zna brati.

Ne zna prinesti žogice in plavati pod prečkami.

Zlata ribica za oranžno barvo ne potrebuje sončne svetlobe.

Za oranžno barvo svojih lusk potrebuje le svetlobo. V temi bo obleдела.

b Nikalne povedi spremeni v trdilne in jih zapiši.

Sem slišala šalo,
da imam le trisekundni
spomin. Hahaha! Katero
šalo že?

Preberi besedilo.

LJUBEZEN NA PRVI DOTIK

Vid je eden prvih otrok s posebnimi potrebami v Sloveniji, ki mu štirinožec lajša življenje. Zaradi cerebralne paralize je Boy posebej zanj vzgojen pes pomočnik.

V družini že opažajo prve spremembe. Zaradi psa deček preživi manj časa v bolnišnici, saj ima manj epileptičnih napadov.

Smo na obisku družine v Ožbaltu ob Dravi. Kuža Boy pokaže navdušenje nad našim obiskom. Potrpeljivo hoče priti v dnevni prostor, a pridno čaka na dovoljenje, da se pridruži. Maha z repom. Ta dan je že opravil del svojih obveznosti. A najljubša gotovo pride zvečer. Takrat se stisne k dečku v posteljo.

Boy ima nalogo, da med spanjem dečka opazuje. Njegove starše opozarja na vsako spremembo pri dečku med spanjem. Ob kužku fantek mirno spi. Ob svojem najboljšem prijatelju se počuti varnega. Vid že nekaj časa živi brez epileptičnih napadov. Zaradi tega jemlje že manjšo količino zdravil. Z Boyem se večkrat prevračata, objemata. Fant kužka poljubi, kuža pa ga ljubezljivo polži. Prijatelja sta in to za vedno.

Povzeto po: <https://odkriti.svet24.si/clanek/dobropocutje/ljubezen-na-prvi-dotik-707478>

3

Obarvane besede po vrsti izpiši iz besedila in jih zanikaj. Poglej zgled.

modre besede

je - ni
_____
_____
_____
_____

zelene besede

se pridruži - se ne pridruži
_____
_____

Včasih pri zanikanju uporabimo nove besede, kot so: nisem, nočem, nimam ...

Nekatere nikalne povedi tvorimo z besedo ne.

rdeče besede

lajša - ne lajša
_____
_____
_____
_____

 Zanikaj naslednje povedi. Zapiši jih v zvezek.

4 Včeraj sem bil v pasji šoli. – Doma sem. – Imam vročino. – Hočem v šolo! – Zaspan sem.
– Imam tudi mucu. – O meni so pisali v časopisu, saj sem slaven. – Hočem v tretji razred!

Kako bi ti učil(a) svojega psa? Zanikaj ukaze, da bodo smiselni.

Lajaj! – Ne lajaj! ..... Hodi po rožah! – .....

5 Skoči name! – ..... Pij vodo iz luže! – .....

Liži me po obrazu! – ..... Grizi copate! – .....

Praskaj me! – ..... Potepaj se! – .....

Zanikaj še spodnje besede.

teče – ..... se stiska – .....

voha – ..... se skriva – .....

6 sedi – ..... se lovi – .....

praska – ..... se sprehaja – .....

maha z repom – ..... se slini – .....

poslušša – ..... se vrtil – .....

drema – ..... se oglašša – .....

Vstavi ustrezno končno ločilo.

7 Vid je dobil psa, ker ima cerebralno paralizo
To je bila ljubezen na prvi dotik
Kaj to pomeni

Sedi
Ali Vid mirno spi
Kužka ne dam za nič na svetu

Smiselno nadaljij začete povedi. Ne pozabi na končno ločilo.

8 Vid in njegov pes Boy .....

Vid ima .....

Vid nima .....

Pes Boy dečka Vida .....